

Annotation

Marchuk U., Chudak L.

Crop production as a strategic resource of ukrainian energy

The article analyzes the possibility of Ukraine for the production of various kinds of biomass of basic and crop by-products for the production of biofuels. Strategic energetic resources of the state and their possible implementation are considered

Keywords: *biofuels, biomass, energy resources, crop production, energy storage*

Отримано редакцією 01.10.13

УДК 936.02

ПРАВДЮК О.Л., НАСТЕНКО М.М., кандидати екон. наук, доценти

Вінницький національний аграрний університет

e-mail: pravduyk@gmail.com, nastenkom@ukr.net

ФУНКЦІЇ ТА ПРИНЦИПИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ

Розглянуто методологічні та практичні аспекти дієвості фінансової політики в аграрній сфері економіки через прояв її функцій та застосування принципів у відповідності до викликів економічного простору.

Ключові слова: *фінансова політика, функції, принципи, аграрна сфера.*

Вступ. В економіці України аграрна сфера залишається винятково важливою ланкою, яка вирішальною мірою визначає соціально-економічне становище суспільства, продовольчу та енергетичну безпеку держави.

При цьому, як зазначають експерти, одним із головних рішень зміцнення енергетичної безпеки України може стати активне використання біоенергетичних ресурсів. Потенціал біомаси, який має Україна сьогодні для виробництва енергії, – близько 30 млн. т умовного палива на рік. Використання цього потенціалу дозволить Україні до 2020 року замінити 6 млрд. м³ на рік природного газу та знизити річні викиди парникових газів на 11 млн. т СО₂-екв [1].

На шляху розвитку біоенергетики в Україні стоїть низка проблем, серед яких найбільш фундаментальною є проблема, що робить неможливим розвиток енергетичного сектору та забезпечення енергетичної безпеки – це брак фінансових ресурсів. Фінансові схеми, що функціонують в енергетичному секторі, орієнтовані не на притоки інвестиційного капіталу, а на висмоктування фінансових ресурсів підприємств та непрозорий перерозподіл доходів. Лише дієва державна фінансова політика в аграрній сфері економіки через прояв своїх функцій та застосування певних принципів сприятиме подоланню кризових явищ і забезпеченню подальшого інтенсивного її розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику фінансової політики, її функцій та основних принципів викривали у своїх фундаментальних працях такі відомі вчені як В. Борисова, О.Гудзь, І. Довженко, М. Дем'яненко, М. Кропивко, П. Лайко, М. Малік, М. Могильний, О. Непочатенко, В. Онегіна, Н. Правдюк, П. Саблук, П. Стецюк, А. Чупіс, М. Яснопольський та інші.

Критичне осмислення результатів дослідження цієї проблеми провідними вченими засвідчило складність як самих фінансових процесів в аграрній сфері, так і нерозв'язаність і неможливість швидкого однозначного простого їх вирішення. Досить відчутні прогалини у розкритті проблем фінансової політики в аграрній сфері економіки, які пов'язані з виконанням нею відповідних функцій та застосування принципів. Тому вважаємо за доцільне приділити увагу цим питанням, ще раз зробити узагальнення із різносторонніх і різнобічних тео-

ретико-методологічних підходів до вивчення фінансової політики, її функцій та принципів побудови, тим більше, що єдності у таких підходах серед науковців не спостерігається.

Метою статті є пошук адекватної теоретичної платформи та опрацювання підходів і практичних рекомендацій, спрямованих на визначення змісту та розгляд прояву функцій і застосування принципів фінансової політики в аграрній сфері економіки у відповідності до викликів економічного простору.

Методи дослідження. Базисом теоретичних і методичних напрацювань виступали надбання вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл та загальноновизнані положення економічної теорії й методології дослідження, зокрема використано логіку, як метод узагальнення і осмислення та застосовано її для уточнення природи фундаментальних категорій дослідження.

Виклад основного матеріалу. Фінансова політика проявляється завдячуючи множині певних функцій, стрижневими з яких є – “прогнозування, планування, сприяння, координація, організація, корегування, контроль” [2]. Тобто, за функціональною зорієнтованістю, фінансова політика має широкий спектр впливу – від прогнозування до контролінгу. У такому ракурсі, для дослідження проблемних аспектів фінансової політики, важливої позиції набуває глибоке осягнення та інсталяція наукової термінології й понятійного змістового апарату щодо окреслення її функцій.

Прогнозування – це коло наукових уявлень щодо траєкторії поступу майбутнього контуру економічного простору. Воно формує науково умотивоване інформаційне поле щодо якісних та кількісних параметрів поступу фінансового дизайну у перспективі.

Фінансове планування – це “планомірне корегування процесами формування, розподілу, перерозподілу і визискування фінансових активів” [3, С. 562]. Воно як суб’єктивна субстанція, тільки тоді дає об’єктивні результати, коли опирається на осягнення об’єктивних трендів та закономірностей поступу суспільства, тенденціях трансформації фінансових активів, дієвості попередніх фінансових заходів. Плани слід складати на всіх етапах розвитку та рівнях. Державний бюджет слугує прикладом фінансового плану держави.

Наріжну позицію в цьому процесі займає визискування інноваційних методів та способів планування, багатоваріантності обрахунків на підґрунті новітніх технологій і фаховості працівників. Фінансове планування започаткувалось ще в XIV ст. Це були найперші несміливі випробування скласти державний бюджет та обрахувати доходи й окреслити видатки державної скарбниці.

“Найперший бюджетний прелімінар в історії фінансів України сформував гетьман Данило Апостол. Розмір видатків державної скарбниці був в межах 144 тис. крб. щорічно” [4, С. 75 – 76]. Заснована гетьманом державна скарбниця, мала й перший бюджет.

В Україні відчутний внесок щодо поступу фінансового планування здійснив М. Янопольський. Він започаткував наукову школу “територіальної фінансової економетрії, першу у світі” [5, С. 312 – 320]. Метр був переконаний, що фінансове планування слід здійснювати на макро– і мікроекономічному рівнях. При цьому, фінансове планування макроекономічне “відбувається у трьох головних різновидах: директивній, стратегічній та індикативній” [6, С. 131 – 159].

При фінансовому плануванні окреслюють траєкторію поступу економічного простору та його окремих сфер, що є гармонійною симфонією важелів, заходів, інструментів і окреслює послідовність, міру і терміни їхнього визискування, задля досягнення мети – дієвості економіки та гармонізації фінансового пейзажу.

У централізованій економіці імплемтували директивні (імперативні) плани. При цьому економічним суб’єктам окреслювали скільки і якої продукції слід виробляти, за якою ціною і кому реалізовувати, які прибутки мати. Цей процес забезпечувався адекватною централізацією постачання відповідних матеріальних та фінансових активів.

З огляду на супровід цих процесів громіздкими трансакційними витратами, що зумовлені корегуванням із єдиного центру, зроблена спроба сконструювати все суспільне виробництво за зразком “єдиної фабрики” [7] зарекомендувала себе безперспективною. Сама ідея

щодо можливості акумуляції усієї інформації щодо цін і вартості та обсягів певних номенклатур активів в єдиному центрі є утопічною. У розвінчання цієї ілюзії відчутний внесок здійснили Ф. Гайєк і Л. Мізес [8, С. 29].

На відміну від імперативних, що визискують у централізованому просторі, у ринковому просторі імплементують рекомендаційні, індикативні плани. Індикативне планування зорієнтовується на окресленні наступних завдань: визначити середньо-термінову мету щодо побудови планових завдань поступу національного економічного простору; корегувати пропорції планових завдань щодо різних сфер національного економічного простору; модифікувати галузеві завдання; гармонізувати визискування активів; знижувати загрози та амплітуду планку коливань і соціальних невдоволень.

У цьому зв'язку доречно навести іронічне зауваження французького метра економіки Жака Рюефа, що “комісаріат планування подібний до півня, який думає, що кукуріканням змушує сходити сонце” [9, С. 187]. На що генеральний комісар з планування заперечив: “ми просто хочемо, щоб сонце піднімалося не в густому тумані” [9, С. 187].

Фінансове прогнозування визискують в практиці та економічній теорії вже давно, як функцію, яка дає змогу передбачати поступ економічних явищ та процесів. В науці, процес прогнозування як певне передбачення, ще потребує, окрім знання економічних об'єктивних законів, наукової інтуїції та орієнтації. З огляду на такий зріз, фінансове прогнозування є доволі складнішим, порівняно з процесом фінансового планування. Тобто, процес фінансового прогнозування – це окреслення на певну перспективу, певної траєкторії поступу фінансів держави, а процес фінансового планування це окреслення певних заходів та тактичних напрямів досягнення цієї стратегічної перспективи. Об'єктивність окреслених фінансових прогнозів впливає не тільки на достовірність імплементатії поточних фінансових планів, а й на часові інтервали їхнього оперативного імплементування.

Водночас, без об'єктивного фінансового планування реальна економіка не може розвиватися. “Фінансове планування слугує для імплементатії наступних завдань” [10, С. 71 – 72]:

- “інстальовати поточний, попередній та майбутній фінансовий контроль за доцільним, раціональним та ефективним визискуванням державних трудових, матеріальних, і фінансових активів у всіх сегментах економічного простору;
- викривати обсяг та витоки фінансових активів за всіма бюджетними та позабюджетними фондами і програмами, визначати їхній розподіл між реальною сферою економічного простору та сферою фінансів і послуг. Сприяти усуненню дефіцитності за допомогою максимальної акумуляції фінансових активів і падіння видатків, що не відносяться до першочергових і захищених;
- пов'язувати наріжні параметри фінансових планів з іншими плановими параметрами економічного і соціального поступу, забезпечувати збалансовану врівноваженість трудових, матеріальних, і фінансових активів, сталий фінансовий контур економічних суб'єктів;
- зосереджувати фінансові активи на стрижневих орієнтирах економічного і соціального поступу;
- окреслювати фінансові взаємовідносини економічних суб'єктів з фінансово-кредитною системою між собою та їх об'єднань;
- активно впливати на побудову гармонійної композиції матеріального виробництва і окреслювати шляхом індикативного планування науково умотивовані співвідношення щодо сфер національного економічного простору;
- сприяти злету виробництва і злету його дієвості, поліпшенню якості конкурентоспроможної продукції і на цій платформі злету добробуту населення” [10, С.71–72].

Сприяння – це певний вплив на “спонукальні мотиви економічних суб'єктів, їх дії, ступінь залежності результатів виробництва від винагороди чи певних преференцій” [11].

“Контролювання є тестуванням імплементатії планів поступу економічного простору; множиною спостережень і ідентифікації відповідності процесу діяльності економічного

суб'єкта ухваленим управлінським рішенням, викриття результатів державного впливу на економічний суб'єкт" [12, С. 344]. Викриті у процесі контролювання варіювання та відхилення планових і досягнутих параметрів стають підставою для їх корегування.

Завдяки контролюванню акумулюють інформаційні потоки щодо визискування засобів і стану економічних суб'єктів, знаходять потенційні резервні можливості. "Контролювання спонукає також до діагностики результатів та здобутків" [13].

Корегування – це поштовх до певних регламентів; вплив на суб'єкт "задля досягнення контуру його сталості у випадку виникнення розбіжностей від запланованих графіків виконання завдань, визначених регламентів і норм" [14].

Нині в економічних екскурсах не існує єдиного бачення змістового наповнення поняття "фінансового корегування економіки".

Зокрема, П.С. Нікольський тлумачить фінансове корегування як "перерозподіл фінансових активів" [15, С. 77]. Т.В. Гуйда стверджує, що "досягнуті масштаби економічних систем, помітне ускладнення економічних і регіональних зв'язків зумовлює доцільність забезпечення сталого поступу усіх сфер економічного простору і регіонів; водночас вагомішого значення у такому світлі набуває державне фінансове корегування" [16, С. 56]. В.М. Родіонова переконана, що сутність процесу корегування розкривається у "збалансованому перерозподілі вартості певного суспільного продукту, яке здійснюється з визискуванням розподільних важелів, породжених коливаннями ціни, зарплати, фінансів, кредиту" [17, С. 72 – 73].

В. Опарін переконаний, що "платформою фінансового корегування виступає правове регламентування розподільних відносин на окремих підприємствах й у суспільстві" [18, С. 22]. "Оскільки, фінанси, – зазначає В. Опарін, – презентують собою розподільні і певні перерозподільні відносини, то і змістове наповнення фінансових методів корегування зосереджено по суті, в методах розподілу" [18, С. 22]. Цю тезу підтримує А. Шашковський, який трактує фінансове корегування як "метод, що пов'язаний з регламентуванням розподільних відносин у економічних суб'єктів, в сферах економіки, та у суспільстві загалом" [19, С. 144].

В. Горелік стверджує, що "функція фінансового корегування проявляється у забезпеченні сталості діяльності певної системи" [20, С. 70 – 74]. За нашим баченням, фінансове корегування економічного простору – це діяльність, що покликана на певну трансформацію якісних і кількісних параметрів фінансових процесів та явищ в економічному просторі завдячуючи механізму вилучення чи вливання певних параметрів фінансових активів.

Саме через "фінансове корегування економіки" викриваються і забезпечуються тактичні стратегічні завдання фінансової політики. Успішна дія механізму фінансового корегування певних вартісних пропорцій та балансів поступу економічних суб'єктів та економічного простору загалом, забезпечується місцем, призначенням та позицією фінансів в економічному просторі. Коригування розподілу, обміну, виробництва, і споживання визнано безпосередньою функцією фінансової політики держави.

Менеджмент фінансами відособлений певний чином від фінансової політики: оскільки корегування чи модернізація фінансової політики не завжди зумовлює й відповідну трансформацію менеджменту фінансами. Фінансовому корегуванню, на відміну від менеджменту фінансами щодо фінансової політики, бракує певної порівнянної самостійності: будь-яка трансформація фінансової політики відлунується у фінансовому корегуванні. Водночас, форми, інструменти, важелі, засоби фінансового корегування можуть бути сталими. Це акцентує увагу, що "конкретні прояви фінансового корегування економічного простору не завжди збігаються з реальною фінансовою політикою держави" [21].

Сільське господарство є одним із найприоритетніших секторів економіки України.

Зокрема на сьогоднішній день виробництво біопалива стовідсотково вийде на передові позиції, оскільки від цього залежить не тільки енергетична безпека країни, але й з розвиток сільського господарства та машинобудування.

На даний час вітчизняний ринок біопалива нерозвинений, але прослідковується очевидність та перспективність його розвитку. Попри це існує низка невирішених проблем, які вимагають спільного опрацювання всіма учасниками такого ринку, зокрема і державою.

Звертаючи увагу на зарубіжний досвід варто відмітити практику Бразилії, США стосовно ефективної державної підтримки виробництва біопалива. Основним моментом даних програм була підтримка виробників біопалива кредитами під мінімальні відсотки та заохочення власників авто споживати бензин із вмістом біоетанолу.

В Бразилії держава організувала оптові закупівлі біоетанолу для власних потреб, а також забезпечила його збут. З цією метою на державному рівні було зобов'язано всіх основних виробників авто виготовляти автомобілі, які здатні будуть працювати на чистому етанолі без домішок бензину.

На даний час Україна не в змозі повторити даний приклад, однак на перспективу – це неминучий процес.

В свою чергу, одним із найдієвіших засобів досягнення поставленої мети варто виокремити використання фінансово-кредитних механізмів фінансової політики.

Відповідно до таблиці 1 за 2005 – 2012 роки за даними НБУ, спостерігається зростання банківських кредитів у 5,5 рази. Зокрема, кредити в сільське господарство зросли у 4,5 рази. Основним негативним чинником в процесі кредитування аграрного виробництва виступає сезонність та специфічність даної галузі.

Таблиця 1

Тренд і структура банківських кредитів в Україні, спрямованих економічним суб'єктам у 2005-2012 рр., млн. грн*.

Галузі	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Кредити, що надані суб'єктам господарювання, усього	109895	166683	271417	443665	462215	500961	575545	605425
У т.ч. за галузями: Промисловість	33489	48545	70478	113713	114558	134409	135797	141606
Торгівля та громадське харчування	44541	64723	104592	159986	170075	179353	213907	224454
Транспорт, зв'язок і будівництво	10334	17846	32168	55264	57685	64102	72981	67095
Сільське господарство	8192	11874	16508	28812	26026	26852	34522	36844
Інші галузі	13339	23695	47671	85890	93871	96245	118338	135426

*Узагальнено за даними статистичного збірника "Бюлетень НБУ".

З 2005 року по 2012 рік кількість сільськогосподарських підприємств які отримали кредити зменшилося з 10870 млн. грн. до 2603 млн. грн.

Таблиця 2

Тренд кредитування комерційними банками підприємств агропромислового виробництва України за 2000 – 2012 роки, млрд.грн*.

Показники	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Всього видано кредитів підприємствам АПВ	2,1	10,4	12,8	14,6	20,1	6,8	10,1	14,9	13,5
з них:									
- короткострокові	1,9	6,7	8,1	9,8	10,3	5,0	7,0	10,3	9,6
- довгострокові	0,2	3,7	4,7	4,8	9,8	1,8	3,1	4,6	3,9
- пільгові	0,8	7,6	7,0	7,8	15,1	2,6	6,2	4,1	1,3

* Узагальнено на основі даних Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Гостра потреба вітчизняної економіки у фінансових ресурсах зумовлює пошук нових джерел їх надходження. Одним із них вбачаються кошти іноземних інвесторів, але їх частка, що припадає на Україну в досить незначна та мізерна в порівнянні з іншими розвинутими країнами. Невисокий рівень інвестицій напряму пов'язаний з недовірою інвесторів до нашої нестабільної податкової системи, непрозорих та хитких умов ведення бізнесу, а також іншими чинниками. Наприклад, судова система України, як гарант прав іноземних інвесторів, в

силу обставин політичного характеру та інших негативних факторів, також знаходиться під великим сумнівом і ускладнює процес залучення іноземних інвестицій.

Особливе покликання для флотування фінансової політики в цілому мають певні її принципи.

У наукових довідниках “принцип” (від лат. *principium* – основа, початок) окреслюється як переконання, погляд на речі або висхідний постулат будь-якої теорії, вчення [22].

Щодо принципів фінансової політики держави, то вчені дослідники наводять різноманітний їх перелік. Так, учені під керівництвом академіка П. Саблука переконані [23], що побудова аграрної політики має окреслюватись наступними принципами:

- “пріоритетності людини і селянина при викритті як цілей, так і певних механізмів її імплементації;
- комплексності та системності, тобто вплив держави, охоплюючи всі сфери агропромислової діяльності, має мати системний характер;
- в процесі розробки певної стратегії й тактики економічних чи політичних рішень опори на науку, а також результатів їх імплементації, що гарантує реальність політики [23].

За переконанням М.Хорунжого [24, С. 207], платформою державного корегування поступу аграрної сфери “має виступати принцип комплексності і безперервності менеджменту процесом аграрних трансформацій, за яким єдиним рішенням подолання кризових явищ і відсталості в АПК слід визначити надання аграрній політиці першорядного статусу і підняти значення уже існуючих нормативних актів, та опрацювання інших регламентів й організацію заходів щодо їх імплементації” [24, С. 207],

Висновки. За нашим баченням, в аграрній сфері наріжними принципами фінансової політики необхідно визначити наступні: екологічна доцільність; системність і комплексність; послідовність і справедливість; передбачуваність і прозорість; зрозумілість та дієвість; пріоритетність та протекціонізм аграрної сфери.

Вважаємо що, саме дотримання означених принципів слугуватиме викриттю якісно нових можливостей щодо поступу аграрної сфери.

При цьому, до наріжних призначень фінансової політики слід віднести:

- 1) окреслення мети, траєкторії, завдань та сценарію поступу;
- 2) побудова правил “гри”;
- 3) координація різноманітних фінансових інтересів економічних суб’єктів;
- 4) сприяння економічному поступу економічних суб’єктів;
- 5) моніторинг і діагностика існуючого поступу;
- 6) дієвий фінансовий контроль.

Отже, існуючі проблеми фінансового забезпечення вітчизняного аграрного сектора, зокрема можливо вирішити шляхом перегляду ряду програм, направлених на посилення іміджу країни в цілому та з підтримки підприємств АПК, що зорієнтовані на приріст фінансових ресурсів у сільське господарство України в наступні роки.

Попри схвальні відгуки та ефективність цільової програми, пов’язаної з механізмом здешевлення кредитів для аграрних підприємств варто зазначити існуючу проблему в їх оформленні, що значно ускладнює доступ до даних кредитів для сільськогосподарських підприємств. Тому логічним та вмотивованим вирішенням даної проблеми вбачається спрощення процедури оформлення таких кредитів для підприємств аграрної сфери.

Список використаних літературних джерел

1. Експерти: Біоенергетика може вирішити питання енергетичної безпеки України. – Режим доступу : <http://ua-energy.org/post/18030>.
2. Гапчин А. М. Оцінка інструментів і важелів фінансового механізму формування і розвитку економічного потенціалу / А. М. Гапчин // Економіка та держава. – 2007. – № 3. – С. 27–31.
3. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности : [учебники для вузов] / Г. В. Савицкая – Минск : ООО “Новое знание”, 2004. – 668 с.

4. Ковалюк О. М. Фінанси України княжої доби / О. М. Ковалюк // Фінанси України. – 1998 – № 5. – С. 99 – 102.
5. Занг В. Б. Синергетическая экономика. Время и перемены в нелинейной экономической теории / В. Б. Занг – М. : Мир, 1999. – 335 с.
6. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : моногр. / Л. А. Лахтіонова – К. : КНЕУ, 2001. – 387 с.
7. Правдюк О. Л. Методи, важелі та інструменти фінансової політики в аграрній сфері економіки / О. Л. Правдюк // Вісн. Сум. нац. аграр. ун-ту. Серія: Фінанси і кредит. – Суми. – 2009. – № 2 (27). – С. 119 – 127.
8. Гайек Ф. Пагубная самонадеянность. Ошибки социализма / Ф. Гайек – М. : Изд-во Новости, 1992. – 304 с.
9. Говард К. Принципы экономики свободной рыночной системы / К. Говард, Г. Журавлева. – М. : Златоуст, 1995. – 96 с.
10. Фінансова діяльність суб'єкта : підруч. / О. М. Бандурка, М. Я. Коробов, П. І. Орлов, К. Я. Петрова. – К. : Либідь, 1998. – 312 с.
11. Ходов Л. Г. Основы государственной экономической политики / Ходов Л. Г. – М. : Узд-во БЕК, 1997. – 332 с.
12. Ковалев В. В. Финансовый анализ / Ковалев В. В. – М. : Финансы и статистика, 1998. – 512 с.
13. Бурцев В. В. Система государственного контроля / В. В. Бурцев // Финансы. – 2000. – № 9. – С. 47 – 49.
14. Державне регулювання економіки : підруч. / І. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка, З. Залого ; під ред. І. Р. Михасюка ; Льв. нац. ун-т ім. І.Франка : – 2-ге вид., випр. і допов. – К. : Атака : Ельга-Н, 2000. – 592 с.
15. Никольский П. С. Финансы в системе хозяйственного механизма управления промышленностью / Никольский П. С. – М. : Финансы и статистика, 1982. – 127 с.
16. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Ізмайлова К. В. – К. : МАУП, 2000. – 152 с.
17. Родионова В. М. Государственный бюджет СССР и его роль в сбалансированном развитии экономики / Родионова В. М. – М. : Финансы и статистика, 1985. – 143 с.
18. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія) : навч. посіб. / Опарін В. М. – К. : КНЕУ, 1999. – 164 с.
19. Ковалюк О. М. Фінансові методи організації економіки України в різних господарських системах / О. М. Ковалюк // Вісн. ЛНУ. Серія економічна. – 2001. – Вип. 30. – С. 121–129.
20. Горелик В. Н. Финансы в системе денежных отношений / В. Н. Горелик // Финансы СССР. – 1990. – № 4. – С. 70–74.
21. Лютий І. О. Грошово-кредитна політика в умовах перехідної економіки : моногр. / Лютий І. О. – К. : АТІКА, 2000. – 240 с.
22. Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка. В 4 т. Т. 2. / Даль В. – М.: Гос. изд-во иностр. и национ. словарей, 1955. – 779 с.
23. Саблук П. Т. Основы організації сільськогосподарського ринку / Саблук П. Т., Карич Д. Я., Коваленко Ю. С. – К. : ІАЕ УААН. – 2002. – 190 с.
24. Хорунжий М. Й. Аграрна політика : навч. посіб. / Хорунжий М. Й. – К. : КНЕУ, 1998. – 240 с.

Аннотация

Правдюк О.Л., Настенко М.Н.

Функции и принципы финансовой политики

Рассмотрены методологические и практические аспекты действенности финансовой политики в аграрной сфере экономики как следствие проявления ее функций и принципов в соответствии с вызовом экономического пространства.

Ключевые слова: финансовая политика, функции, принципы, аграрная сфера.

Annotation

Pravduyk O., Nastenko M.

Functions and principles of financial policy

Methodological and practical aspects of the effectiveness of financial policy in the agricultural sector of economy through the performance of its functions and application of the principles in accordance with the challenges of economic space are considered.

Keywords: *the financial policy, agrarian sphere*

Отримано редакцією 01.10.13

УДК 620.952:658.589(447)

ПРИШЛЯК В.М., кандидат техн. наук, доцент,

ПРИШЛЯК Н.В., аспірант

Вінницький національний аграрний університет,

e-mail: viktor.prishlyak@i.ua

**ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОБНИЦТВА
БІОЕТАНОЛУ В УКРАЇНІ**

Наведено результати досліджень з технологічних, економічних та екологічних питань вирощування біоенергетичних культур, їх переробки для виробництва і споживання біопалив. Проаналізовано фактори, такі як: земельний потенціал і ґрунтово-кліматичні умови України, масштаби виробництва біосировини, розвиток структури біопаливної індустрії, енергозберігаючі та екологічно доцільні технології сільськогосподарського виробництва

Ключові слова: *біоетанол, біоенергетичні культури, екологічна безпека, продовольча безпека, ресурсозберігаючі технології, баланс енергії*

Вступ. Для України, стратегічною метою якої є інтеграція до ЄС, розвиток біоенергетики має особливо велике значення. На сучасному етапі розвитку держави альтернативні види палива виступають головним каталізатором нових глобальних тенденцій на ринку сільськогосподарської продукції України. Це зумовлено скороченням запасів корисних копалин, високою залежністю країни від імпорту нафти, зміною структури агропромислового виробництва, постійним зростанням диспаритету цін на енергетичну, промислову й сільськогосподарську види продукції.

Україна, маючи великі потенційні можливості щодо вирощування біосировини, повинна скористатися вигідною кон'юнктурою на світовому ринку біоресурсів.

Сільськогосподарський сектор України має значний потенціал постачання сировини, потрібної для виробництва біоенергії. Частка біомаси в енергопостачанні нашої країни становить близько 2,5%. У перерахунку на нафту це становить близько 0,7 млн. т умовного палива. Проте, за дослідженнями Інституту технічної термодинаміки України, встановлено, що біомаса в Україні може задовольняти як мінімум 40% в обсязі споживання первинної енергії [1].

Постановка проблеми. Енергетичний фактор у сучасних умовах глобалізації міжнародних економічних і геополітичних відносин набуває домінуючого значення, оскільки він є найважливішою складовою соціально-виробничого розвитку кожної країни, а також найважливішою сферою міжнародного бізнесу, значимим предметом та засобом взаємодії між країнами.

Енергетичне співробітництво на міжнародному та регіональному рівнях є способом забезпечити використання енергетичних ресурсів для сталого розвитку в інтересах як усього міжнародного співтовариства, так і окремо взятих країн. Глобальна енергетична безпека –